

Навчальна дисципліна (ЄКТС)

- Досконалість викладання у вищій освіті (6 ЄКТС)

Автори, викладачі

- Скиба Юрій, заступник директора з наукової роботи, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент
- Отич Олена, головний науковий співробітник, відділ взаємодії вищої освіти та ринку праці, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор
- Базелюк Олександр, старший науковий співробітник відділу якості вищої освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
- Калашнікова Світлана, радник при дирекції, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор
- Оржель Олена, головний науковий співробітник відділу взаємодії університетів та суспільства, Інститут вищої освіти НАПН України, доктор наук з державного управління, доцент

Заклад вищої освіти

- Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

Освітня програма

- Освітньо-наукова програма «Викладання і навчання у вищій освіті»

Мета курсу

Розвинути здатність до запровадження у закладі вищої освіти парадигми «вдосконалення викладання і навчання» шляхом розроблення інституційної моделі та стратегії, планування та реалізації процесу викладання, використання сучасних підходів до оцінювання навчальних результатів студентів та цифрових сервісів у освітньому процесі.

Зміст курсу (перелік основних тем)

1. Вдосконалення викладання: модель та стратегія (1 ЄКТС)
2. Викладач університету: профіль, ролі, академічна кар'єра (1 ЄКТС)
3. Планування викладання у вищій освіті (1 ЄКТС)
4. Реалізація викладання у вищій освіті (1 ЄКТС)
5. Оцінювання студента в контексті вдосконалення викладання і навчання (1 ЄКТС)
6. Цифрові сервіси у освітньому процесі закладів вищої освіти (1 ЄКТС)

Модуль № 1 (1 ЄКТС, 30 год.)		Автор
Вдосконалення викладання: модель та стратегія		Світлана Калашнікова
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміти сутність та оперувати змістом парадигми «вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті» – Аналізувати національні та інституційні практики впровадження парадигми «вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті» – Розробляти модель та стратегію вдосконалення викладання в університеті з врахуванням сучасних тенденцій, кращих зарубіжних і вітчизняних практик 	
Лекція-презентація (2 год.)	Парадигма «вдосконалення викладання і навчання»: сутність та складові	
Семінар (2 год.)	Національні та інституційні практики впровадження парадигми «вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті»	
Практичне (2 год.) Тема – Практики впровадження парадигми «вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті»	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Обрати для аналізу 1 зарубіжний та 1 вітчизняний заклад вищої освіти, які мають досвід впровадження парадигми «вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті» – Визначити та коротко описати особливості кожної з обраних практик – Сформулювати експертні висновки на основі критичного аналізу обраних практик 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Розроблення інституційної моделі та стратегії вдосконалення викладання	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Обрати 1 вітчизняний заклад вищої освіти, який не має досвіду впровадження парадигми «вдосконалення викладання і навчання у вищій освіті» – Проаналізувати ключові інституційні політики закладу, що впливають на викладання – Розробити інституційну модель (концепт) вдосконалення викладання для обраного закладу – Розробити інституційну стратегію (концепт) вдосконалення викладання для обраного закладу 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Європейські принципи вдосконалення навчання та викладання. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/yevropeiski_pryntsypy_vdoskonalennia_navchanya.pdf 2. Rome Ministerial Communiqué. Annex III. https://erasmusplus.org.ua/novyny/3131-bologna-conference-in-rome-19-nov-2020.html 3. National Initiatives in Learning and Teaching in Europe. A report from the European Forum for Enhanced Collaboration in Teaching (EFFECT) project. https://eua.eu/resources/publications/799:national-initiatives-in-learning-and-teaching-in-europe.html 4. European University Association. Publications. https://eua.eu/resources/publications.html 5. European University Association. Teaching Enhancement. https://eua.eu/component/tags/tag/56-teaching-enhancement.html 	

Модуль 2 (1 ЄКТС, 30 год)		Автор
Викладач університету: профіль, ролі, академічна кар'єра		Юрій Скиба
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Знати загальні аспекти академічної кар'єри викладача – Розробляти профіль викладача закладу вищої освіти – Ідентифікувати ролі викладача у закладі вищої освіти – Визначати особливості взаємодії із стейкхолдерами у вищій освіті 	
Лекція-презентація (2 год.)	Роль викладача у сучасному закладі вищої освіти	
Семінар (2 год.)	Розвиток академічної кар'єри викладача	
Практичне (2 год.) Тема – Формування профілю викладача закладу вищої освіти	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – На основі аналізу кращих вітчизняних та зарубіжних практик розробити профіль викладача закладу вищої освіти (роль – функції – якості – критерії оцінювання) 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Розвиток академічної кар'єри викладача та оцінювання результатів діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – Завдання – Обрати для аналізу 1 зарубіжний заклад вищої освіти. – На основі інформації, що розміщена на сайті закладу вищої освіти, описати наявну інституційну політику щодо розвитку академічної кар'єри викладача та / або оцінювання результатів діяльності. – Обрати для аналізу 1 вітчизняний заклад вищої освіти. – На основі інформації, що розміщена на сайті закладу вищої освіти, описати наявну інституційну політику щодо розвитку академічної кар'єри викладача та / або оцінювання результатів діяльності. – Порівняти результати аналізу та визначити спільне і різне. 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи) (2 год.) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education 2011. URL: https://s3.eu-west-2.amazonaws.com/assets.creode.advancehe-document-manager/documents/advancehe/UK%20Professional%20Standards%20Framework_1570613241.pdf. 2. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 21.08.2019 № 800. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n10. 3. Про затвердження Положення про атестацію наукових працівників Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 13.08.1999 № 1475. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1475-99-%D0%BF#Text. 4. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Затверджено Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.03.2021 № 610. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf. 5. Профіль викладача Університету Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nnc.rpl/profil_vykladacha.pdf 6. University of York. Academic career paths. URL: https://www.york.ac.uk/admin/hr/university-careers/art-careers/academic-careers/overview/ 7. A Practical Guide to Planning an Academic or Research Career An ebook explaining typical routes, funding. URL: https://www.jobs.ac.uk/media/pdf/careers/resources/a-practical-guide-to-planning-an-academic-or-research-career.pdf 8. University of Copenhagen. Criteria for recognizing merit. URL: https://employment.ku.dk/faculty/criteria-for-recognising-merit 	

Модуль № 3 (1 ЄКТС, 30 год)		Автор
Назва Планування викладання у вищій освіті		Олена Отич
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміти сутність та основні вимоги до планування викладання у вищій освіті – Забезпечувати єдність змісту освітньої програми, навчального плану та навчальної дисципліни при плануванні викладання у вищій освіті – Розробляти силабус, робочу навчальну програму та плани проведення навчальних занять (лекцій, семінарських, практичних, лабораторних) 	
Лекція-презентація (2 год.)	Планування викладання у вищій освіті: нормативне забезпечення та вимоги	
Семінар (2 год.)	Планування викладання у вищій освіті: освітня програма – навчальна дисципліна – навчальне заняття	
Практичне (2 год.) Тема – Планування навчальних занять у закладах вищої освіти	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Проаналізувати особливості планування навчальних занять різних видів – Розробити план навчального заняття (лекція, лабораторне заняття, практичне заняття, семінарське заняття або індивідуальне заняття). 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Навчальна документація з планування викладання у вищій освіті	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Розробити силабус і робочу навчальну програму дисципліни 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.)) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогіка вищої школи. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf 2. Матеріали Національного агентства забезпечення якості вищої освіти: силабус, РТП і НМК https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/%d0%a1%d0%b8%d0%bb%d0%b0%d0%b1%d1%83%d1%81-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b8-%d0%a0%d0%a2%d0%9f.pdf 3. Як створити силабус http://gohigher.org/yak-stvoriti-silabus-resursi-sho-dopomozhut-efektivno-organizuvati-robotu 4. A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice https://drive.google.com/file/d/1F8JmsgvjEk6Mehlri9l0kgtcyYeZLHai/view?usp=sharing 5. Billie Hara, Lesson Planning for the University Classroom https://www.chronicle.com/blogs/profhacker/lesson-planning-for-the-university-classroom?bc_nonce=ktqjyzvrxgkocs2vslx7&cid=reg_wall_signup 6. The Higher Education Academy lecturing https://www.advance-he.ac.uk/knowledge-hub/lecturing 	

Модуль № 4 (1 ЄКТС, 30 год) Реалізація викладання у вищій освіті		Автор Олена Отич
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Знати та володіти специфікою взаємодії зі студентами та шляхами її успішної реалізації – Застосовувати різні методи викладання та командної роботи зі студентами 	
Лекція-презентація (2 год.)	Взаємодія зі студентами (мотивація, залучення, зворотній зв'язок)	
Семінар (2 год.)	Методи викладання і навчання	
Практичне (2 год.) Тема – Індивідуальна та групова робота зі студентами	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Визначити та описати методи викладання для індивідуальної та групової взаємодії (по 2 для кожного виду), які можуть бути релевантними для викладання / проведення заняття за темою Вашого дослідження 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Реалізація різних методів викладання в плані практичного заняття	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Розробити заняття з використанням кількох методів викладання за темою Вашого дослідження 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.)) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Group & Cooperative Learning; Students as Classroom Leaders https://ablconnect.harvard.edu/group-cooperative-learning-students-classroom-leaders 2. Fostering Motivation https://ablconnect.harvard.edu/fostering-motivation 3. Graham Gibbs. 53 Powerful Ideas All Teachers Should Know About https://www.seda.ac.uk/ 4. Cooperative learning https://www.kaganonline.com/catalog/cooperative_learning.php 5. Palamarchuk O. The leading role of teachers in the development of higher education. Universities and Leadership: K.: 2015. P.37-41.URL: https://ul-journal.org/index.php/journal/article/view/7 6. Паламарчук О. Викладання в університеті на засадах лідерства: навч. посіб. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/vikladannya_v_Univers_na_zasadah_liderstva_Palamarchuk.O_2016_40c.pdf 7. A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education https://www.sun.ac.za/english/faculty/arts/Documents/HandbookTeachingLearningHigherEd.pdf 8. Teaching and Learning Styles in Higher Education Institutions: Do They Match? https://core.ac.uk/download/pdf/82181896.pdf 	

Модуль 5 (1 ЄКТС, 30 год) Оцінювання студента в контексті вдосконалення викладання і навчання		Автор Олена Оржель
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміти відмінності між цілями, інструментами та практиками проведення поточного і підсумкового оцінювання – Застосовувати при розробленні освітньої програми, навчальної дисципліни принцип «constructive alignment» – Використовувати різноманітні та інноваційні інструменти оцінювання студента 	
Лекція-презентація (2 год.)	Розширення підходів та оновлення інструментарію оцінювання студента як вдосконалення викладання	
Семінар (2 год.)	Сучасні тенденції оцінювання студента в контексті вдосконалення викладання і навчання	
Практичне (2 год.) Тема – Чим обумовлений вибір належних інструментів оцінювання?	<p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оберіть для аналізу 1 навчальну дисципліну провідного закладу вищої освіти (зарубіжного чи вітчизняного) – Проаналізуйте навчальну дисципліну на відповідність принципу «constructive alignment», звертаючи особливу увагу на зміст і цілі, результати навчання, вибір підходів та інструментів оцінювання – Замініть, де це доцільно, наявні інструменти оцінювання студента, на інструменти само-оцінювання, колегіального оцінювання (студент оцінює студента), автентичне оцінювання зовнішніми стейкхолдерами 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – Опрацювання інноваційних підходів та інструментів оцінювання студента	<p>Завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> – Складіть каталог інноваційних інструментів оцінювання студента, які доцільно використовувати при викладанні навчальної дисципліни за темою Вашого дослідження – Опишіть зміст, мету, процедуру, критерії тощо застосування 2-3 інструментів оцінювання студентів з Вашого каталогу як складової розробленої Вами навчальної дисципліни 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація) (за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	–	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дибкова Л. М. Інформаційно-комунікаційні технології у контексті оцінювання результатів навчання студентів ВНЗ України. Інформаційні технології і засоби навчання. - 2016. - Т. 52, вип. 2. - С. 27-35. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_52_2_6 2. Оржель О. Удосконалення викладання та навчання: у пошуку українських еквівалентів термінів «assessment», «evaluation», «appraisal». / Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство», 2 (10), 2020. https://doi.org/10.31874/2520-6702-2020-10-2-26-50 3. Оржель О. Сучасні підходи до оцінювання студента як чинник підвищення якості вищої освіти // Problems and prospects of higher education system development in modern society: monograph / Н. Lebedynets, V. Levkulych, V. Muromets, O. Orzhel, O. Palamarchuk, V. Riabchenko, N. Salnikova, Yu. Skyba, K. Tryma, N. Fialko, L. Chervona. Sofia: VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2020. pp. 188, P. 126–144. https://philarchive.org/archive/LEBPAP-3 4. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). (2015). https://ihed.org.ua/recommends/standarty-i-rekomendatsiyi-shhodo-zabezpechennya-yakosti-v-yevropejskomu-prostori-vyshhoyi-osvity-esg/ 5. Coursera (2020). Assessment in Higher Education: Professional Development for Teachers. https://www.coursera.org/learn/assessment-higher-education 	

6. European Principles for the Enhancement of Learning and Teaching. (2017). European University Association.
<https://eua.eu/downloads/content/ten%20european%20principles%20for%20the%20enhancement%20of%20learning%20and%20teaching16102017.pdf>.
7. Kear, K., & Rosewell, J. (ed.). (2016). Quality Assessment for E-learning: a Benchmarking Approach.
https://e-xcellencelabel.eadtu.eu/images/E-xcellence_manual_2016_third_edition.pdf
8. Learning and Teaching Paper #10: Student assessment. Thematic Peer Group Report.
https://eua.eu/downloads/publications/eua%20report%20student%20assessment_web.pdf

Модуль № 6 (1 ЕКТС, 30 год) Цифрові сервіси у освітньому процесі закладів вищої освіти		Автор Олександр Базелюк
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміти особливості цифрових технологій в освіті. – Вміти критично оцінювати можливості та здійснювати усвідомлений вибір цифрових сервісів у залежності від особливостей викладання власної дисципліни. 	
Лекція-презентація (2 год.)	Цифрові сервіси у освітньому процесі ЗВО	
Семинар (2 год.)	Цифрові сервіси як допоміжний засіб викладача ЗВО	
Практичне (2 год.) Тема – <i>Практика використання цифрових сервісів у освітньому процесі ЗВО</i>	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Ознайомитися із сервісом Mentimeter як універсального засобу підтримки освітнього процесу ЗВО. – Ознайомитися із сервісом веб-конференцій BigBlueButton. – Ознайомитися із сервісом H5P, як важливого засобу створення цифрового освітнього контенту. 	
Самостійна робота (18 год.) Тема – <i>Цифрові сервіси у власній науково-освітній діяльності</i>	Завдання <ul style="list-style-type: none"> – Для проведення навчального заняття за темою Вашого дослідження розробити презентацію за допомогою Mentimeter – Визначити роль та місце Bigbluebutton при викладанні навчальної дисципліни за темою Вашого дослідження – Створити інтерактивний елемент за допомогою H5P для викладання навчальної дисципліни за темою Вашого дослідження 	
Проміжний контроль (залік) (4 год.)	<ul style="list-style-type: none"> – Консультація (2 год.) – Захист (презентація за результатами виконання завдання самостійної роботи (2 год.) 	
Підсумковий контроль (2 год.)	– Захист (за навчальною дисципліною) (2 год. /модуль)	
Джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. European Commission Digital Strategy. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/strategy/decision-making_process/documents/ec_digitalstrategy_en.pdf. 2. T. Jansen. Higher Education in the Digital Era: The current state of transformation around the world in the digital era. https://iau-aiu.net/IMG/pdf/technology_report_2019.pdf 3. Розпорядження КМУ. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text 4. В. Арешонков. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-2 5. Mentimeter: Interactive presentation software. https://www.mentimeter.com/ 6. BigBlueButton is a global teaching platform. https://bigbluebutton.org/ 7. H5P content collaboration framework. https://h5p.org/ 	

Перелік видів діяльності:

- лекції – обговорення;
- семінари;
- практичні завдання;
- самостійна робота;
- індивідуальні консультації;
- кваліфікаційна робота з навчальної дисципліни (підсумковий контроль).

Методи викладання та навчання:

- кейс-стаді;
- творчий метод;
- демонстрація індивідуальних та групових методів викладання під час заняття;
- творчий метод представлення та вибору практичних занять, за допомогою різних методів викладання;
- рольова гра щодо проведення заняття за допомогою різних методів викладання.

Оцінювання результатів навчання – підсумковий контроль

Презентація та захист кваліфікаційної роботи з навчальної дисципліни, виконаної у формі фрагменту заняття з навчальної дисципліни «Досконалість викладання і навчання», представленого (за вибором аспіранта / студента) як лекція, семінар або практичне заняття.

Бали

<i>Вид діяльності</i>	<i>Бали (100)</i>
Лекції – обговорення, семінари (6 x 4)	24
Практичні заняття (6 x 2)	12
Самостійна робота (6 x 4)	24
Залік (очно) (6 x 4)	24
Захист	16

Політика доброчесності

При виявленні плагіату в письмових роботах / практичних завданнях / презентаціях аспірант втрачає бали за даний вид діяльності.

Відповідність результатів навчання компетентностям освітньої програми

Навчальна дисципліна «Філософія освіти та методологія освітніх досліджень» як складова освітньо-наукової програми «Політика і лідерство у вищій освіті» спрямована на:

формування і розвиток програмної фахової компетентності **«Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті»** через формування таких програмних результатів навчання:

- *Знати, розуміти, розвивати та запроваджувати сучасні та інноваційні методи, методики, технології оцінювання, вимірювання, викладання і навчання.*
- *Знати сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), цифрові технології, бази даних, інші електронні ресурси та вміти їх застосовувати в освітньому процесі.*
- *Розробляти та модернізувати освітні програми, навчальні дисципліни, навчально-методичні матеріали, електронні курси та посібники в контексті інтернаціоналізації.*

формування і розвиток програмної фахової компетентності **«Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері освітніх, педагогічних наук, цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси у науковій, проєктній та освітній діяльності»** через формування таких програмних результатів навчання:

- *Критично оцінювати та обирати сучасні засоби ІКТ, цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси відповідно до проєктних завдань, використовувати їх для пошуку, оброблення та оцінювання інформації, здійснення комунікації.*
- *Знати, розуміти та застосовувати концепції, підходи, закономірності, принципи політики, лідерства, врядування, управління та адміністрування у вищій освіті, моделі розвитку вищої освіти у науковій, проєктній та освітній діяльності.*
- *Знати, розуміти, застосовувати та розвивати сучасні термінологію, методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері освітніх, педагогічних наук.*
- *Знати, розуміти та застосовувати релевантні міжнародні, європейські та національні стратегічні та нормативні документи у професійній діяльності в освіті.*